

هفتہ نامہ معارف اوونیزه

سال تأسیس: ۱۴۲۳ هـ، شماره مسلسل "۲۶۳"، ماه ربیع الاول ۱۴۴۴ هـ

د پوهنی وزارت خبری، ادبی او توپنیزه خپرونه

سرلیکنه

د میرمنو د آسیایی پوهنتون رئیس د پوهنی وزارت له سرپرست وزیر سره وکل

د میرمنو د آسیایی پوهنتون Asian University For Women) وزارت له سرپرست وزیر محترم شیخ مولوی نورالله منیر سره وکل. په یاده لینه کی بشاغلی پروفیسور کمال

احمد وویل: د دوی پوهنتون غواړي چې افغان زده کوونکو ته تعليمي سکالرшиپونه ورکړي او هم ورته د انلاین زده کړو زمینه برابره کړي... پاتې ۲ مخ

بررسی روند آموزشی ولایت ارزگان از سوی سرپرست وزارت معارف

شیخ مولوی نورالله منیر سرپرست وزارت معارف کشور طی سفر به ولایت ارزگان روند آموزش و پرورش این ولایت را بررسی کرد. سرپرست وزارت معارف در این سفر با مسئولین ریاست معارف، استادان، کارمندان خدماتی و شاگردان این ولایت دیدار نمود و پیشنهادات آنان را برای بهبود هرچه بیشتر روند آموزش و پرورش در این ولایت شنیده و وعده یی همکاری نمود، محترم وزیر معارف به مسؤولان این ولایت... په ۲ ص

د پوهنی ولایتی ریاستونومالی او اداری آمرانو
د پوهنی وزارت له سرپرست وزیر سره وکل
د هیواد د پوهنی د ولایتی ریاستونومالی او اداری آمرانو د پوهنی وزارت له سرپرست وزیر محترم شیخ مولوی نورالله منیر سره وکل. د یاد مجلس په پل کی لوړی د قرآن عظیم الشان خو مبارک ایاتونه تلاوت شول، وروسته د پوهنی محترم وزیر صاحب مقدماتی خبری وکړي

راغلیو آمر صاحبانو ته یې ښه راغلست ووایه او په تعليمي ډګر کی یې د دوی هلي خلی او خدمتونه وستایل. وروسته د آمر صاحبانو په استازیتوب د ننګههار د پوهنی ریاست مالی او اداری آمر محترم غلام فاروق فضلی او د کندز د پوهنی ریاست مالی او اداری آمر محترم صالح محمد نیک مل خبری وکړي او په ولایتو کی یې د څینو نا بشپړه تعليمي پروژو، درسي کتابونو د کمنت، دارالایاتامونو د تمویل، د پوهنی ... پاتې ۲ مخ

ساخت مجتمع آموزشی به اطفال بې بضاعت از سوی

یک نهاد خیریه ترکیه در کابل

قار است بزوید کار ساخت یک مجتمع شاگردان سهولت های از قبیل خوابگاه، صنف بزرگ آموزشی از سوی یک نهاد خیریه های درسی، یک محراب مسجد، صالون غذا ترکیه در کابل آغاز شود. یعوز دده معافون خوری و میدان ورزشی در نظر گرفته شده است بنیاد خیریه بین المللی ترکیه IHH در ارزش مجموعی ساخت آن یک میلیون دالر امریکایی هزینه دارد. آقای دده افزود: در این محفل اضای تفاهمنامه ساخت این مجتمع با شیخ نورالله منیر سرپرست وزارت معارف مجتمع آموزشی ...

باقیه ص ۲

د پیشونیز او روزنیز کمپلیکس د جورولو لاسلیک غوندې
me to the MoU signing ceremony of
d Training Complex Establishment
between ۱۴۲۴ and MoE

2022 ۱۴۰۱/۱۹

شاگرد ۱۰ ساله شش پاره قرآن را بدست نوشته است

شاگرد خردسال که ۶ پاره قرآنکریم را با دارد و شاگرد صنف چهارم مکتب دخترانه نمبر ۲ این ولایت است. بی بی عایشه توانته مورد تحسین و تشویق قرار گرفت. این شاگرد است در یک اقدام کم پیشینه ۶ پاره قرآنکریم

بی بی عایشه نام دارد و باشنده اصلی ولسوالی را در مدت دو ماه با دست بنویسد. بی بی یافتل ولایت بدخشنان میباشد. او ۱۰ سال عمر عایشه در حالیکه...

د قطر هیواد مرستیال سفیر د پوهنی وزارت له

سرپرست وزیر سره وکل

په کابل کی نقطه هیواد مرستیال سفیر له سرپرست وزیر بشاغلی شیخ مولوی بناغلی سعید العدا، د سفارت دریم سکرتر نورالله منیر سره وکل. په یاده لینه کی د

بناغلی سبّاح الگوري او د مرستیال سفیر پوهنی بشاغلی وزیر صاحب لومرى پاتې ۲ مخ
منشي شیيان الهاجري، د پوهنی وزارت راغلیو میلمنو ...

د پوهنی وزارت مشترابه د افغان بچیانو زده کړو ته ژمن دی

زده کړه په ټولنه کې یو روان بهیر دی، چې د هر هیواد واکمنان په تیره د معارف چارواکې د دغه بهیر ودی او پرمختګ ته ژمن دی، په تیرو وروستیو کلونو کې زمږد د پوهنی نظام د کمیت له اړخه یوڅه وده کړي اما د کیفیت له پلوه یې تر اوسه خاص پرمختګ ندي کړي، د پوهنی وزارت هڅه کوي تر څو پر خپلو نه ستري کیدونکو هلوڅو سره شته ستونزو ته د پای تکی کېږدی او د هیواد په ګوت ګوت کې افغان ماشومانو او ځوانانوته په بشه کیفیت او متوازن ډول د زده کړو زمینه برابره کړي. له هغې ورځی خڅه چې د پوهنی وزارت نوی رهبری په کار پیل کړي د دی وزارت سرپرست وزیر بشاغلی شیخ مولوی سفرونه کړي، د دغه ولايتونو له تعليمي بهیر خڅه یې لیدني کړي، د دوی ستونزی بې له نږدې اورېډلي او د حل په موخه یې د اړوندې اداراتو مسئولینو ته لازمي لارښونې کړي دی، دغه شان د پوهنی بشاغلی سرپرست وزیر ده ھیوادونو له استازو سره هم لیدني کتنې کړي کوم چې هود لري د پوهنی په برخه کې له دی وزارت سره مرستې وکړي په یادو ګوندو او مجالسو کې د پوهنی بشاغلی وزیر په دې خبره تینګار کړي او ویلې بې دی چې: زده کړه د هر افغان حق دی، د افغانستان اسلامي امارت هڅه کوي ترڅو تولو افغانانو ته د معیاري، متوازنو او عادلانه زده کړو زمینه برابره کړي په دې برخه کې نړیواليه ټولنه هم مسئولیت لري ترڅو له افغانانو سره چې له څلوبینت کلن بحران خڅه تازه راوتلي او هیواد بې له ګنو ستونزو سره مخ دی مرسته او همکاري وکړي. دی تولو ستونزو او ناخوالو ته په کتو سره چې او سمهال زمور هیواد په تیره بیا د پوهنی وزارت ورسره مخامخ دی د افغانستان اسلامي امارت د پوهنی وزارت مشترابه دی خبری ته ژمن دی، چې د علم د زده کړي دې په په ټول هیواد کې روښانه ساتي او د هیواد په کچه به هر افغان ماشوم ته د زده کړي زمینه برابرولي او د سواد له ستر نعمت خڅه به یې برخمن کوي حکمه دهیواد پرمختګ او سوکالې یواځۍ او یواځۍ د علم په زده کړه پوری ترلي د. د پوهنی وزارت د دی ترڅنګ، چې د عصری علومو ودی ته هود لري د دینې علومو پرمختګ ته هم ژمن دی او هڅه کوي ترڅو په دې برخه کې کوتلي کامونه پورته کړي او هغه وخت به لري نه وي چې هیواد به مو په سيمه کې یو پرمخ تللى پیشونیز نظام ولري. ان شاء الله تعالى

ساخت مجتمع آموزشی...

که کار ساخت آن به زودی در کابل آغاز میگردد زمینه آموزش برای یک هزار طفل یتیم فراهم میگردد. در این حال شیخ مولوی نورالله منیر سرپرست وزارت معارف از فعالیت های بنیاد یاد شده در حمایت از اطفال یتیم و بی بضاعت در کشور قدردانی نموده و ساخت این مجتمع آموزشی را گام مهم در راستای آموزش بهتر اطفال یتیم و بی بضاعت خوانده و از آن استقبال نمود. سرپرست وزارت معارف و عده سپرده که برای ساخت این مجتمع آموزشی سهولت های لازم را برای بنیاد خیریه H.I.H فراهم میکند. سرپرست وزارت معارف کشور همچنان در مورد اهمیت تکافل و وارسی اطفال یتیم از دیدگاه دین مقدس اسلام صحبت نموده و از بنیاد خیریه ترکیه مبنی بر اراده ساخت یک باب مجتمع آموزشی برای اطفال یتیم در شهر کابل اظهار امتنان کرد. گفتیست که بنیاد خیریه بین المللی ترکیه IHH از 30 سال بدینسون در کشور های مختلف جهان از جمله افغانستان در بخش های اموزش و پرورش و ارایه کمک های مالی به اطفال یتیم فعالیت دارد و بیش از 130 هزار یتیم را در سراسر جهان زیر پوشش دارد. به گفته مسوولان این نهاد در حال حاضر بیش از 4 هزار یتیم در افغانستان از کمک های مالی این نهاد بهره میبرند و قرار است در اینده سقف این کمک ها را به 20 هزار یتیم برسانند.

د میرمنو د آسیایی پوهنتون

د پوهنی باغلی وزیر صاحب د خپلو خبرو په ترڅ کی لومړی پروفیسور کمال احمد ته بشه راغلاست وواه او بیا یې افغان زده کونکو ته د یاد پوهنتون له لوري د تعلیمي او تحصیلی فرستونو د برابرلو له امله له نوموري څخه منه وکړه د لیدني په ترڅ کی هوکړه وشه، چې د دوارو لوريو (د پوهنی وزارت - د میرمنو آسیایی پوهنتون) تخنیکی تیمونه به د یادو ور انديزونو د پلکولو لپاره د یو میکانیزم په جورو لو کار پیلوی او بیا به د همدي مېکانیزم په اساس یاده پروسه په عملی دول پیل شي.

بررسی روند آموزشی

هدایات لازم سپرده و از انان خواست تا برای شاگردان مکاتب در این ولایت سهولت های لازم آموزشی را فراهم سازد. محترم شیخ مولوی نورالله منیر سرپرست وزارت معارف در این دیدار به مسؤولین ریاست معارف گفت: عرضه خدمات تعلیمي به مناطق دور دست و محروم کشور بکی از اولویت های اساسی برنامه های کاری این وزارت بوده که عملا در این راستا گام های عملی برداشته شده است. سرپرست وزارت معارف در این سفر از بخش های مختلف ریاست معارف، مدرسه جهادی، دارالعلوم، دارالایتام، دارالحفظ و یک لیسه دیدن کرد. گفتیست که سرپرست وزارت معارف تا کنون به هدف بررسی وضعیت آموزش به بیش از ۲۸ ولایت سفر کرده و این روند همچنان ادامه دارد.

د ولایتي ریاستونو مالی او اداري ...

دولایتی مسئولینو او کارمندانو لپاره د هغنو د کاري ورنیا د لوريو په موخه د سیمینارونو د دایرولو او دی ته ورته نورو موضوعاتو په هکله له محترم وزیر صاحب سره خپل ور انديزونه شريک کړل. د مجلس په پای کی محترم وزير صاحب ژمنه وکړه، چې پوهنی وزارت به د ولایتو د یادو ستونزو د حل او ور انديزونو د اجراء په برخه کي پوره پوره هڅه کوي او اړونده مراجوو ته به سپارښته کوي، چې ژر تر ژره یادو ستونزو ته د حل لاری چاري ولتوی.

پنهانۍ اړول (۱)

پاره های دست نویس قرآن کریم را به وزارت سالم فرزندان وجیبه یې دینی هر خانواده میباشد. معارف اهدا میکرد ګفت: به دلیل ضعف اقتصادی محترم صادق ضمن تقدیر و تحسین از بی بی توانستم پاره های متباقی فرانکریم را بنویسم عایشه این کار او را یک اقدام فوق العاده دانست. اگر وزارت معارف برایم امکانات مالی فراهم کند رئیس دفتر مقام وزارت همچنان از عبدالجلیل پدر بقیه پاره های فرانکریم را نیز با دست خواهم شاگرد ابراز قدردانی کرد. و از تمامی خانواده ها نوشت. در این محفل اختصاصی که به هدف تحسین و تشویق بی بی عایشه از سوی رهبری خواست تا فرزندان شان را به روحیه اسلامی و وزارت معارف راه اندازی گردیده بود، محترم افغانی تربیت نماید و در تربیت اولاد شان از مولوی عبدالخالق صادق رئیس دفتر مقام وزارت هیچگونه سعی و تلاش دریغ نوزند تا در آینده ضمن قدردانی از کارکرد این شاگرد ګفت: تربیت مصدر خدمت به مردم رنجیده کشور شوند.

د لموري مخپاتي

شاگرد ۱۰ ساله ...

پاره های دست نویس قرآن کریم را به وزارت سالم فرزندان وجیبه یې دینی هر خانواده میباشد. عایشه این کار او را یک اقدام فوق العاده دانست. اگر وزارت معارف برایم امکانات مالی فراهم کند بقیه پاره های فرانکریم را نیز با دست خواهم شاگرد ابراز قدردانی کرد. و از تمامی خانواده ها نوشت. در این محفل اختصاصی که به هدف تحسین و تشویق بی بی عایشه از سوی رهبری خواست تا فرزندان شان را به روحیه اسلامی و وزارت معارف راه اندازی گردیده بود، محترم افغانی تربیت نماید و در تربیت اولاد شان از مولوی عبدالخالق صادق رئیس دفتر مقام وزارت هیچگونه سعی و تلاش دریغ نوزند تا در آینده ضمن قدردانی از کارکرد این شاگرد ګفت: تربیت مصدر خدمت به مردم رنجیده کشور شوند.

د قطر هیواد مرستیال سفیر ...

ته بشه راغلاست وواه او زیاته یې کړه، رنا واچوله. ورپسی د قطر هیواد مرستیال چې قطر هیواد تل له افغانستان سره نردي سفیر باغلی سعید العاد افغانستان او قطر اړیکی پاللي دی او په ستونزمنو حالاتو کې هیواد دوستنه اړیکو ته اشاره وکړه او د افغانستان دوست هیواد پاتي شوېدی. زیاته یې کړه: قطر هیواد له افغانستان نوموري زیاته کړه، اسلامی امارت له سره د ژوندانه په تولو اړخونو په تیره تو لیزه کې هر ډول همکاری ته تو لیزه کې هر ډول همکاری ته د مقابل احترام او دووه اړخیزو همکاریو چمنو د. نوموري زیاته کړه، د قطر د اصل پر بنسټ ولاری بشی اړیکی سائل هیواد پلان لري چې په افغانستان دووه اړخیزو همکاریو چمنو د. او پال غواړي. وروسته یې د خپلو خبرو بشونکیو لپاره د دانیو د جورو لوپه برخه به ترڅ کي د هیواد په تعليمي وضعیت لنده کي له پوهنی وزارت سره مرسته وکړي.

دیدار رئیس پروگرام انکشاف تعلیمي امریکا با سرپرست وزارت معارف

آقای ران مک کامن Ron Mac Common رئیس پروگرام انکشاف تعلیمي ایالات متحده امریکا و هیئت همراه شان با محترم شیخ مولوی نورالله منیر سرپرست وزارت معارف دیدارکرد. در این دیدار، آقای ران مک صورتیکه جامعه جهانی کمک های لازم را به کلمن گفت: این اداره در نظر دارد تا زمینه مردم افغانستان در بخش اموزش و پرورش فراهم کند افغانستان در ساحت دور دست ولایات افغانستان فراهم کند. سپس محترم شیخ مولوی میتواند در زمرة کشور های پیشرفتی فرمان گیرد.

ګشایش یک باب مدرسه دینی از سوی سرپرست وزارت معارف در ولایت کنر

یک باب مدرسه دینی از سوی شیخ مولوی محترم شیخ نورالله منیر سرپرست وزارت نورالله منیر سرپرست وزارت معارف طی محفل گشایش این مدرسه گفت: وزارت معارف اراده دارد تا زمینه آموزش علوم در اسدود آباد مرکز ولایت کنر گشایش یافت. در این محفل صدها تن از علمای کرام، باشنده ګان دینی و عصری را به اولاد کشور فراهم کند. گفتیست که این مدرسه ګنجایش ۱ هزار محل و موسفیدان شرکت کرده بودند و از طالب العلم را در یک وقت دارا میباشد.

پوهنی وزارت کی نوی ټاکنی ترسره شوې

د پوهنی وزارت پنځه ته مرکزی رئیسان د یاد وزارت د کیفیت د تضمین معینیت د سرپرست الحاج مولوی عبدالخالق صادق له لوري ديو لم مرامسو په ترڅ کي د څلوا اړوندو ریاستونو کارکونکو ته ور و پیژنډل شول ...

پاتې مخ

دیدار معاون بنیاد معارف ترکیه با معین تعلیمات اسلامی وزارت معارف

معاون بنیاد معارف کشور ترکیه سلیمان التون و هیئت همراه شان با الحاج مولوی کرامت الله آخندزاده معین تعلیمات اسلامی وزارت معارف دیدار کرد. در این دیدار معین تعلیمات اسلامی وزارت معارف تشریف آوری مهمانان را خیر مقدم ګفت و خدمات بنیاد معارف کشور

ترکیه را در بخش آموزش و پرورش نسل جوان افغانستان ستوده و از آن قدردانی کرد. آقای التون از مسؤولین وزارت معارف کشور به ویژه معینیت تعلیمات اسلامی وزارت معارف کشور که همیشه در عرصه تطبیق برنامه های تعلیمي با این بنیاد همکاری نموده و سهولت های لازم را برای انان فراهم نموده است قدردانی کرد.

د پوهنی په وزارت کی د اداري پروسو د ساده کولو په اړه د عامة پوها وي غونډه ترسره شوې

نوموري غونډه چې د پوهنی وزارت او د اداري اصلاحاتو او ملکي خدمتونو د اداري لخوا د یاد وزارت د غونډو په تالار کې جوره شوې وه، پکی د پوهنی وزارت معینانو، مرکزی رئیسانو، امرینو، مدیرانو، کارمندانو او د اداري اصلاحاتو او ملکي خدمتونو د اداري رئيس، مسئولینو او کارکونکو برخه در لوده. غونډه د قرآن عظیم الشان د خومبارکو ایاتونو په تلاوت سره پیل شوې، وروسته د یاد وزارت د سرچینو او اداري معین شیخ مولوی

سعیداحمد شهیدخیل وينا وکړه او په خپله وينا کې بې د اداري پروسو... پاتې مخ

پوهنی وزارت کی د اداری پروسو...

د دومین مخ باتی

د ساده کولو او شفاقت د اهمیت او ارزینت په اړه تفصیلی خبری وکړي. ورپسی د اداری اصلاحاتو او ملکی خدماتو د اداری رئیس مولوی عبدالحناں عارف الله او پوهنی وزارت د تضمین کیفیت معینیت سرپرست الحاج مولوی عبدالحالف صادق هم د موضوع په اړه ارزښتکاری ویناوی وکړي. تر ویناوو وروسته د اداری اصلاحاتو د اداری د اداری پروسو د تحلیل اوتعقیب آمر د پروجکټور په وسیله د اداری پروسو د ساده کولو د مفهوم، اهمیت او اصولو په اړه د غونډی حاضرینو ته تفصیلی پریزینیشن وراندي کړ.

خبرهای ولايتی

هرات:

مولوی عبدالجلیل مژمل آمر تعليمات عمومی ریاست معارف هرات و هیئت همراه شان در ادامه سفر به ولسوالی غوریان از متواطه های پسرانه و دختران دهراں، لیسه های پسرانه ایثاردانش و ذکر قلعه جوهر، لیسه دختران سعادت روشنان، متواطه های پسران و دخترانه رنگین صبا و لیسه انانشه بی په پارسا بازدید و نظارت به عمل آورند. هیئت متذکره بعداز بررسی امور اداری و تدریسی این مکاتب با استاید و شاگردان، روی برنامه های مختلف آموزشی بحث و ګفتگو نمودند.

کابل:

تحت ریاست مولوی احسان الله خطاب رئیس معارف شهر کابل جلسه رهبری آن ریاست دایر گردید. آجندای این جلسه روی مسایل توزیع شهادتname، حل مشکلات اینترنت، کمبود دفاترکاری و پی ګیری زمین های غصب شده معارف متمرکز بود.

بادغیس:

تیم نظارتی ریاست معارف بادغیس به ولسوالی جوند این ولايت رفته و از بخش معارف این محل نظارت به عمل آوردند. هیئت متذکره ضمن این باز دید، با مسئولان معارف و بزرگان قومی نیز جهت تعالی و ترقی معارف دیدار و ګفتگو کرد.

پروان:

جلسه کمیته سواد آموزی در مقر ولایت پروان برگزار گردید که در آن مقام های دولتی، مسئولان معارف و سایر ادارات شرکت کرده بودند. محمد ادریس انوری معاون والی ولايت پروان در مورد اهمیت سواد در جامعه صحبت نموده و به تمام مسئولین هدایت داد که در ارایه خدمات در عرصه سواد آموزی توجه جدی نمایند. متعاقباً مفتی محمد حسن رئیس معارف پروان نیز خواهان توجه و همکاری مسئولان معارف و مردم در زمینه امحای بی سوادی در آن ولايت شد.

منځان:

ملا حکمت الله حنفي آمر تعليمات عمومی ریاست معارف ولايت منځان و هیئت همراه شان از روند تدریسی و امور اداری مکاتب خصوصی منځان نظارت کردن. هیئت از مدیران و معلمان مکاتب یاد شده خواست تا در تربیه اولاد وطن به روحیه ملي و اسلامی اهتمام جدی داشته باشدند.

بادغیس:

در جلسه تحت رهبری مولوی محب الله احسان رئیس معارف ولايت بادغیس با نماینده ولايتی عزیزی بانک روی موضوع چگونگی پرداخت معاشات معلمین و مامورین آن ولايت بحث و تبادل نظر صورت گرفت و در اخیر فیصله گردید که معاشات پرسونل معارف آن ولايت باید به وقت و زمان معین از طرف نماینده ګی بانک یاد شده پرداخت گردد.

فاریاب:

بسته های کمکی دفتر یونیسف در حضور مولوی سید حفیظ الله معتصم بالله رئیس معارف ولايت فاریاب و محب الله نماینده دفتر ساحوی آن موسسه، به آمریت های معارف توزیع گردید.

د پوهنی وزارت د فعالیتونو ګلنی راپور

پوهنی وزارت یو له مهمو او کلیدی وزارتونو خڅه دی، چې د ټولو بنوونیز او روزنیز نظام د همدي وزارت تر چتر او سرپرستی لاندی اداره کېږي. د یاد وزارت په تشکیل کي څلور معینیتونه (بنوونه او روزنه، اسلامی تعليمات، سرچینی او اداره او تضمین کیفیت)، ۳۲ مركزی او د کابل بشار د پوهنی ریاست په ګډون ۳۵ ولايتی ریاستونه شامل دي. یاد وزارت په ټولیزه توګه دوه سوه نهه اتیا زره دوه سوه (۲۸۹۲۰) ته کارکونکی لري، چې د تیر تشکیل په پرتله پنځلس زره یوسلو اوړه اویا (۱۵۱۷۷) بستونه په کې ډېر شویدي. یاد وزارت پوري اوړوند د مهال د ټیواد په کچه اولس زره اوړه سوه اتیا (۱۷۷۸۰) باهه بنوونکی چې پنځلس زره دری اتیا (۱۵۰۸۳) په دولتي او دوه زره شپږ سوه اوړه نوي (۲۶۹۷) نور یې خصوصي دی، فعالیت لري. د ټولو بنوونکی د زده کونکو شمېرڅه د پاسه (۱۰) میلیونه تنو ته رسپری، چې شپږ میلیونه یې نارینه او څلور میلیونه یې بنخینه دی. د ټیواد د بنوونکی د شمېرڅه دووه سوه ده څلوریست زره (۲۴۲۰۰) تنو ته رسپری، چې دووه سوه ده څلوریست زره (۹۲۰۰) په دېنځینه دی، یعنی دغه شمېر دووه سوه ده څلوریست زره (۳۸) سنه جوروی. له لومري نه تر شپرم تولکي پوری ده اعشاریه اوړه میلیونه (۲،۷) نجوني بنوونکی ټولکي ده ټیواد په مرکز او ولايتو کي (۱۱۲۳) باهه مدارس او د اسلامي تعليماتو مراکز فعال دي، چې له دغه شمېرڅه دووه سوه ده څلوریست زره (۱۰۳۸) په دولتي او پاتي (۸۵) باهه یې خصوصي دی. د بنوونکو د روزني (۳۴۲) باهه مراکز موجود دي، چې له د شمېرڅه دووه سوه ده څلوریست زره (۲۵۹) په دولتي او پاتي (۸۳) نور یې خصوصي دی، په یادو مراکزو کي شل زره اوړه سوه اته دېرش (۲۰۷۳۸) ته زده کونکي چې لس زره اوړه سوه اتیا (۱۰۷۸۹) په دېنځینه دی، په زده ګړو بوخت دي. په ټوله ټیواد کې د مراکز فعال دي، په دغه مراکزو کي څلوریست زره یو سلو نوي (۲۴۱۹۰) ته زده کونکي چې څوارلس زره اوړه سوه نهه (۱۴۷۰۹) ته په دېنځینه دی، زده ګړي کوي. دغه شان د سواد زده ګړي دری زره څلور سوه څلور اتیا (۳۴۸۴) باهه کورسونه موجود دي، چې شپږ زره اوړه سوه ده پېشت (۶۷۲۲۲) ته زده کونکي پکي زده ګړي کوي. اوس غواړو د پوهنی وزارت د تېر په کابل لاسه راړونو او فعالیتونو ته لنده ټکنه وکړو:

- د اسلامي امارت تېر یو له کلنډ ده دوره د پوهنی وزارت لپاره له ستونزو او ننګونو خڅه یو به کډه دوره وه، افغانستان تازه له اشغال او ۴۳ ګلنی ځکړي خڅه خلاصون موندلی وو، د ټیواد بنوونیز سیستم که خڅه هم په تېرو شلو ګلونو کي د کمیت له اړخه لاس ته راړونی درلودي، اما د کیفیت له پلوه یې ډېری ناخواли لري او لري یې، چې په بشپړ ډول اصلاح کول یې په کابل کي ناشونی خبره ده.
- په تېر یو له کلنډ ده دوره کي د پوهنی وزارت له هڅو سره، سره نریوال خېریه بنسټونه د ټیواد له تعليمي نظام سره د پام ور مرستو ته چمتو نه شول، که خڅه هم په ځینو برخو کي په شمېر بنسټونه او موسساتو په تېر یا یونسیف د پوهنی له وزارت سره همکاري درلوده، چې مونږ یې مننه او ستاینه کوو، خو بیا هم د پوهنی وزارت د مشرتابه، چارواکو او کارکونکو په نه ستری کیونکو هلوڅو سره پې شمېر فعالیتونه ترسره شول، د پام ور پرمختګونه وشول او ټیواد د پېرو لاسه راړونو شاهد وو.
- په تېر یو له کلنډ ده دوره کي لومري د پوهنی وزارت ته څلور مراکز او ولايتی ریاستونه ته تکره، تجربه لړونکي، مجاهد، هیواپال علماء او علمي کادرونه د رئیسانو په توګه د ګډونکو شول. د یادو رئیسانو په برخه هغه کسان وو، چې د کابل ترقشي وراندي یې ګلونه د بنوونی او روزنی د کمپسیون په ترسره کړي وو. په یاده موده کي د پوهنی بې شمېر خدمتونه یې ترسره کړي وو. په یاده موده کي د پوهنی وزارت د اړوندو مرکزی او ولايتی امریتونه لپاره هم ور کسان د مسئولیونه په توګه و تکل شول.
- په تېر یو کال کي د پوهنی وزارت نوی تشکیل جور او د ریاست الوزراء محترم مقام لخواه منظور شو.
- پوهنی وزارت په چوکات کي د دعوت او ارشاد، پلان، د زده کونکو د چارو (امور متعلمين) او بیلیو سره چوکات کي ده ټکنه چاپ او وویشل شي.
- په ساینسی مضامینو په زرگونو لارښود کتابونه، کیتونه او مرستندویه درسي توکي د ټیواد په بنوونکی ټوله په شمېر.
- په اتلس زره (۱۸۰۰) خالي بستونه په نښه شویدي، چې په نړدي راتلونکي کي به اړه نظر کي نیولو سره په دویم څلور چاپ او وویشل شي.
- په ساینسی مضامینو په زرگونو لارښود کتابونه، کیتونه او مرستندویه درسي توکي د ټیواد په بنوونکی ټوله په شمېر.
- په اتلس زره (۱۸۰۰) خالي بستونه په نښه شویدي، چې په نړدي راتلونکي کي به اړه نظر کي نیولو سره په دویم څلور چاپ او وویشل شي.

- د خارني، ارزوني او راپور ورکولو لایه باندي بیا کته شوبد.
- د تضمین کیفیت طرحی ته پراختیا ورکول شوبد.
- د معارف په قانون او همداړنګه په لسکونو نورو مقررو هم بیا له سره کته شوي ده او د اړتیا په صورت کي پکي تعديلات راوستله شوېدي.
- بیلا بیل لارښونه جور او اړوندو ادارو ته استول شوېدي.
- د بنوونځیو د بنوونکو او زده کونونکو د یونیفورم طرز العمل ترتیب شوېدي.
- د انالاین یا غیر حضوري زده کرو لپاره لارښوند چمتو شوېدي.
- د ۱۴۰۱ هـ ل کال لپاره د هیواد د لايتونو او ولسواليو په کجه عملیاتي پلانونه چمتو شوېدي.
- د ۱۴۰۰ هـ هل کال د پلان د دوسیو بیتابیس ترتیب شوېدي.
- د اسلامي تعليماتو معینیت اړوندو تعليمي مرکزونو د آمرینو، بنوونکو او کارکونونکو لپاره د ورتیا لوړولو په لسکونه سیمینارونه داير شوېدي.
- د هیواد په بیلابیلو ولايتونو کي نهه زره خلورڅلوبنت (۹۰۴۴) بابه کليوالي مدرسي جوري شوېدي.
- د هیواد په بیلابیلو ولايتونو کي دارالايتامونه جور شوېدي.
- په کابل کي د مصر د الاژه معهد په اړه د پوهنی وزارت او الاړه پوهنون ترمنځ په ترسره شوي هوکړه لیک بیا کته شوېدي.
- د اسلامي تعليماتو کلنۍ پلان د لايتونو او ولسواليو په کچه جور شوي او قولو مرکزي او لايتري ریاستونه لېږل شوېدي.
- د کابل بنار اړوند د اسلامي تعليماتو له سلکونو بشينه بنوونکو خڅه ازموینه اخیستله شوبد او د هغوي له دلي ۱۶ تنه بې په ازموینه کي تر بریالیتوب وروسته په بیلابیلو دارالعلومونو کي د بنوونکو په توګه ګمارل شوي دي.
- د اسلامي تعليماتو د کانکور د فورمونو د ویش له امله اوه (۷)
- ميليونه افغانی عواید راغوند شوېدي.
- د اسلامي تعليماتو د دوسم او خوارلسوم تولکیو له ۳۰۰ تنو فارغ شوېو علماءو خڅه ازموینه اخیستله شوي ده.

پوهنی وزارت کي...

په يادو مراسمو کي د کیفیت د تضمین معینیت سرپرست په خپله وینا کي تغیر او تبديل په نظام کي یو اصل وباله او يادي تاکني یي دکارونو د لاشه پرمختګ او سمون په موخه يادي کري. نوموري نوبو تاکل شوېو مسئولينو ته د الله تعالی له دربار خڅه د توفيق غونتنټه وکړه او هغوي ته بې سپارښته وکړه ترڅو په پوره اخلاص او ژمنتیا سره خپلو دندو ته حاضر شي او له کارکونونکو او مراجعنيو سره غوره چلنډ وکړي. د یادونی ور ده، چي په يادو مراسمو کي مقتی عزت الله نوري د نصاب ریاست، مولوي صدرالدین سعد د ملي او حسابداري ریاست، مولوي صبغت الله وصیل د شهادتمو او نتایجو ریاست، مولوي غلام ربي رباني د تعليمي نظارت او ارزیابي ریاست د رئیس او مولوي محمد ابراهیم محمد د خدماتو ریاست د سرپرست په توګه معرفی شول.

- د ترکي هیواد (H.H.I.) په نوم خیرې بنسټ چمتو والی بنوونکو، چي په کابل کي به د یتیمانو د بنوونکو او روزنی لپاره یو لوی کېپلیکس جور کري. همداړنګه بل ترکي خیرې بنسټ د پکتیا ولايت د دارالايتام او یو افريقيا خیرې بنسټ د کندز ولايت د دارالايتام تول مالي لګښتونه په غاره اخیستي دي.
- خینو هیوادونو ژمنه کړدې چي افغان زده کونونکو ته به تعليمي سکالر شپیونه ورکوي.
- خیني بنوونیز بنسټونه اراده لري، چي افغان زده کونونکو ته د انالاین یا غیر حضوري زده کرو پروګرامونه پیل کري.
- خیني بنسټونه د بنوونکو او اداري کارکونونکو د ورتیا لوړولو په برخه کي د ورکشاپونو د دايرولو طرحی لري چي د یادو موضوعاتو په اړه ورسړه د پوهنی وزارت د تخنیکي ټېمونو خبری روانی دي او په نردي راتلونکي کي به یاد بهير عملا پیل شي.
- د پوهنی وزارت د کارکونونکو او بنوونکو د ورتیا لوړولو په موخه په لسکونو سیمینارونه او ورکشاپونه په لار اچول شوېدي.
- د بیلابیلو ولايتونو د پوهنی مسوولینو او کارکونونکو ته د ملي او احصائيو چارو په برخه کي زده کري ورکړل شوېدي.
- د هیواد د ۱۶۳۳ تنو زده کونونکو لپاره د کانکور د لارښونی، کېپیوټر او انگریزی ژبني د زده کري وریا کورسونه په لار اچول شوېدي.
- خوارلس زره انه سوه نهه اتيما (۱۴۸۸۹) تنه زده کونونکي د سواد زده کري له پروګرام خڅه فارغ شوېدي.
- دری زره دری سوه پنځلس (۳۳۱۵) تنو زده کونونکو ته حرفي زده کري ورکړل شوېدي او ۱۶۷۳ تنه زده کونونکي د سواد زده کري او حرفي زده کرو له مرکزونو خڅه فارغ شوېدي.
- په تيره یو کلنې دوره کي د هیواد په بېری سیمو کي یو شمیر لومړنیو بنوونځیو منځیو، او منځیو بنوونځیو لیسو ته ارتقاء کړیده.
- ۸۷۱ بابه نوي تعليمي مرکزونه جور شوېدي.
- د ۱۷۴ بابه بنوونځیو لپاره دانی جوري شوېدي.
- د ۸۴ بابه بنوونځیو د جورولو نقشي او پلانونه ترتیب شوېدي.
- د واش پروګرام ۱۴ پروژې بشپړي او ګڼي اخیستي ته سپارل شوېدي.
- د پوهنی وزارت په ارشاد ریاست چي نوی د پوهنی وزارت په تشکیل ریاست په ودانی کي د دوہ بابه جوماتونو د بنسټ بېری ایښو دل شوېدي.
- یومیلیون تنه زده کونونکي چي خلور سوه زره بې نجوني دي په دولتي او یو سلو اټلس زره (۱۱۸۰۰) زده کونونکي چي ۴۳ زره بې نجوني دي، په خصوصي بنوونځیو کي شامل شوېدي.
- د هیواد په مرکز او ۱۷ ولايتونو کي زر (۱۰۰۰) تنو معلوینو ته د خانګرو زده کرو آسانټیا وي برابري شوي او نهه زره (۹۰۰۰) تنو ته بې درسي توکي هم ویش شوېدي.
- د دعوت او ارشاد ریاست چي نوی د پوهنی وزارت په تشکیل کي را مینځ ته شوېدي، د اړیالمعروف او نهی عن المنکر، شکایتونو د اورېدلو، د وزارت د تولو چارو خارنه اود شرعی درسونو او اصلاحی پروګرامونو د تنظیم دنده پر غاره لري، یاد ریاست لومړی د وزارت د مامورینو لپاره د قرانکریم د ژبارې او د خپل ځانګړي نصاب په اساس شرعی درسونه درلولد، چي د پوهنی وزارت په جومات کي به د وزارت تولو کارکونونکو ته تدریس ګېل، اوس مهال په اونۍ کي پنځه ورځۍ د وزارت کارکونونکو ته د ماسپینین تر لمانځه وړاندی شرعی درسونه او اصلاحی پروګرامونه پر مخ ورې.
- د پوهنی وزارت د لايتري ریاستونه په چوکات کي هم د دعوت او ارشاد فعالیتونه پیل شوېدي او په نردي راتلونکي کي به دغه فعالیتونه د هیواد مدارسو، بنوونځیو او نورو تعليمي مرکزونو ته هم وغزوون شي.
- د پوهنی وزارت د بیلابیلو چارو د تنظیم لپاره په لسکونو طرز العملونه جور شوېدي او د وزارت د مقام تر منظوري وروسته به عملا پلي شي.

پته: د کابل بار، غازی محمدجان خان وات، د پوهنی وزارت د نشرات او عامه اړیکو ریاست، د پوهنی اوونځی مدیریت علاقه مندان معارف و نویسنده ګان ګرام!

شما می توانید انټقادات، پیشنهادات و نوشته های خود را جهت چاپ به ایمبل ادرس ذیل ارسال نمایند.

ایمیل ادرس: Marifnewspaper1919@gmail.com

د اړیکي شمېره: ۰۷۲۹۸۱۹۰۳۳

مسئلول مدیر:
سعید "جلال"

کتپنځلوي:

مولوي عزيز احمد "ريان"

معراج "زماني"

د سر موقاف مرستیل عنایت الله "عادل"

محمد اکرم "وغلار" - محمد نسیم "عياذ"

عبدالصبور "غفاری"